

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่

Development of an Instructional Model Based on Social Constructivism for Enhancing Essential Social Skills in Modern Teaching Profession

สุดาพร ปัญญาพฤษ์¹ และ เสริมศรี ไชยศรี²
Sudapon Panyaprouks¹ and Sirmsree Chaisorn²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) วิเคราะห์ทักษะทางสังคมที่จำเป็นต้องพัฒนาสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบน (2) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูที่วิเคราะห์ได้ และ (3) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ที่ได้พัฒนาขึ้น โดยใช้กระบวนการ Mixed Methodology เก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 วิเคราะห์ทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบน จำนวน 117 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 80 คน นักศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 376 คน ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 40 คน และระยะที่ 3 ศึกษาการใช้และผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 45 คน

ผลจากการศึกษาพบว่า (1) ทักษะทางสังคมที่จำเป็นในแต่ละด้านทั้ง 3 ด้าน ที่กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเลือกเป็นอันดับแรก ได้แก่ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ (ด้านความสามารถ) ความรับผิดชอบ (ด้านคุณลักษณะ) และความมีจิตอาสา (ด้านคุณธรรม) (2) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนตรวจสอบผู้เรียน ขั้นพิจารณาปัญหาและจัดกลุ่ม ขั้นศึกษาค้นคว้าผ่านการปฏิสัมพันธ์ภายนอก

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

¹ Doctoral Student, Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chiang Mai University

² รศ.ดร., ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

² Assoc. Prof. Dr., Dissertation Chairperson

* Corresponding author. Tel. 089-4889060 E-mail: sudapon_pang@hotmail.com

ขั้นเพิ่มความยาก ขั้นกระตุ้นและช่วยเหลือ ขั้นแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และแบ่งปัน ขั้นสร้างความรู้ภายในตนเอง และขั้นประเมินผล โดยรูปแบบการเรียนการสอนนี้มีจุดเด่นอยู่ที่การส่งเสริมการเรียนรู้ในบริบททางสังคมที่เน้นการร่วมคิดร่วมทำ ช่วยเหลือแบ่งปันในการเรียน การเพิ่มความยากในงานซึ่งทำให้นักศึกษาได้ร่วมมือกันคิดและดำเนินงานต่างๆ รู้จักบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบในตนเอง รู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจร่วมกัน และช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ภายในตนเองด้วย (3) ภายหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีทักษะทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ในระดับมากเพิ่มจากก่อนเรียนซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษามีระดับความพึงพอใจในการเรียนการสอนรูปแบบนี้ในระดับมาก ทั้งด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านผลที่ผู้เรียนได้รับ

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน, แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์, ทักษะทางสังคม, วิชาชีพครู

Abstract

The objectives of this research were to (1) analyze essential social skills for modern teaching profession based on the need of Rajabhat Universities in the upper-northern region, (2) develop the instructional model based on social constructivism to enhance essential social skills for modern teaching profession in accordance with the need of Rajabhat Universities in the upper-northern region from the result of the analysis, and (3) study the result of using the instructional model based on social constructivism to enhance the essential social skills for modern teaching profession. The research was done by using mixed methodology through which both quantitative and qualitative data were collected. The sample groups in the three phrases of this research were as follows: For the first phrase, the analysis of essential social skills for modern teaching profession, the sample group consisted of 117 teachers of the Faculty of Education in Rajabhat Universities in the upper-northern region, 80 school supervisors and 376 third-year students in the Faculties of Education of those universities. For the second phrase, instructional model development, the samples were 40 third-year students of the Faculty of Education in Chiangrai Rajabhat University, and in the third phrase, implementing the instructional model and the result, the samples were 45 second-year students of the Faculty of Education, Chiangrai Rajabhat University.

The finding were: (1) The essential social skills in each of the three aspects which were chosen the first rank by every sample group consisted of (a) making group decision critically (the ability aspect), (b) responsibility (the characteristics aspect), and (c) the public-mindedness (the moral aspect). (2) The instructional model based on social constructivism for enhancing essential social skills for modern teaching profession consisted of eight steps: examining learners, considering the problems and grouping, studying through external interaction, increasing difficulty, encouraging and assisting, exchanging and sharing, constructing their own knowledge, and evaluating. The strength of this instructional model was on encouraging learning through the social contexts by emphasizing on thinking and working in groups, sharing, increasing difficulty of assignments for students to think and work together, knowing their roles, having self

responsibility, using reasons in decision making, all of which would lead to the internalizing of learning. (3) After using the instructional model, the students' three social skills were found to be at the high level, higher than before learning which was at the average level. Most of the students were very satisfied with the learning process and the outcomes.

Keywords: Instructional Model, Social Constructivism, Social Skill, Teaching Profession

ความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยนั้นต้องมีการพึ่งพาอาศัยและปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลา เนื่องจากเราไม่สามารถอยู่โดยลำพังได้ แต่ทั้งนี้ในปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมไปจากแต่ก่อน สายสัมพันธ์ของชุมชนและสังคมอ่อนแอลง ปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจึงเพิ่มขึ้น สิ่งที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้อย่างเข้าใจกันและมีความสุขอันเป็นรากฐานสำคัญอันนำมาซึ่งความสุขความสำเร็จในชีวิต คือ การมีทักษะทางสังคม (Social Skills) หรือความฉลาดทางสังคม (Social Quotient: SQ) ซึ่งถือได้ว่าเป็น 1 ใน 3 ของปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำงานในยุคปัจจุบัน (กมล แสงทองศรีกมล, 2550: 96) ทั้งนี้ทักษะทางสังคมคือความสามารถ พฤติกรรม และจิตลักษณะที่ใช้ในการปฏิสัมพันธ์และการสื่อสารระหว่างกันในสังคม โดยมีเป้าหมายในการสร้างความสัมพันธ์อันดีหรือทางบวกกับผู้อื่น ซึ่งต้องอาศัยทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกันเป็นทีม และการสร้างความเข้าใจเพื่อลดหรือแก้ไขปัญหเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการจัดการกับความขัดแย้งหรือเป็นการประนีประนอม ทักษะทางสังคมถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ไปสู่ความสำเร็จของทุกวิชาชีพ รวมไปถึงวิชาชีพครู ซึ่งครูต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานต่างๆ ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะทางสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ครูต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง ช่วยเหลือเกื้อกูลร่วมมือกับครูและชุมชนในทางสร้างสรรค์ (เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม และคณะ, 2553: ฉ; สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549: 38) นอกจากนี้ในยุคที่การศึกษาไทยได้ก้าวเข้าสู่การรวมกลุ่มประชาคมอาเซียน บทบาทของครูจึงมีความสำคัญในการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีในประชาคมอาเซียน โดยการเป็นแบบอย่างที่ดีและครูควรมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน การสร้างเครือข่าย การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข เนื่องจากกลุ่มคนที่มีความแตกต่างระหว่างกันทั้งภาษา สังคม วัฒนธรรม ชชาติพันธุ์ อันเป็นการเตรียมพร้อมในการรวมเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 (ASEAN Community, 2015) ที่จะมีการเปิดเสรีทางการศึกษาในอาเซียน (จันทร์ทนต์พิงศานุรักษ์ และชยพร กระต่ายทอง, 2554; ประโยชน์ อุดมเดช, 2555) ดังนั้นการผลิตครูเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นครูในอนาคตจึงควรให้ความสำคัญกับทักษะทางสังคมเป็นอย่างยิ่ง

การพัฒนาและเสริมสร้างทักษะทางสังคมสามารถทำได้หลากหลายแนวทาง ทั้งการฝึกโดยตรงและการบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติ โดยสามารถทำได้หลายวิธีการ ทั้งการเรียนรู้แบบร่วมมือ กระบวนการสืบเสาะ และการอภิปราย การจัดการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ได้เน้นการมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งการจัดให้ทำงานเป็นกลุ่มนั้นเป็นวิธีการที่ดียิ่งที่จะช่วยให้มีทักษะทางสังคม (กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข, 2544: 34) ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กัน การร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมสร้างทักษะทางสังคมสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

แนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม ถือเป็นแนวคิดหนึ่งที่เน้นให้สร้างความรู้ด้วยตัวของผู้เรียนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยมีจุดเน้นที่สำคัญอยู่ 4 ประเด็น คือ พื้นที่รอยต่อของพัฒนาการ (The Zone of Proximal Development: ZPD) การเสริมต่อศักยภาพ (Scaffolding) ตัวสื่อกลาง (Mediation) และบริบททางสังคม (Social Context) ในการนำแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมมาเป็นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้สอน ผู้เรียน งาน และบริบทเป็นสำคัญ (Williams & Burden, 1997: 43-45) และในการประยุกต์ใช้ในทางวิชาชีพครูนั้น Beck & Kosnik (2006: 24) เน้นว่าควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลักของแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมทางวิชาชีพครู คือ การบูรณาการ (Integration) ที่เชื่อมโยงความรู้ ประสบการณ์ และทฤษฎีเข้าด้วยกัน การสืบเสาะ (Inquiry) เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดด้วยตนเอง และชุมชนแห่ง การสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Community) เพื่อให้มีการช่วยเหลือ สนับสนุน แบ่งปัน และเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นสามารถนำแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมมาใช้ได้เป็นอย่างดี ดังที่ Bated & Poole (2003: 28) ได้เสนอว่าการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมถือว่ามีประสิทธิภาพในระดับอุดมศึกษา (Higher Education) และยิ่งเหมาะสมกับนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทางวิชาชีพครู ดังที่ Beck & Kosnik (2006: 8) ได้ให้เหตุผลว่าการนำแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมมาใช้ในวิชาชีพครู จะช่วยให้การสอนน่าสนใจ (Attractive) และทำให้วิชาชีพครูเป็นอาชีพที่เป็นที่เคารพศรัทธา (Respected Profession) ดังนั้นการนำแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพครูนั้นจึงเอื้อต่อการพัฒนานักศึกษาวิชาชีพครูตลอดจนนำไปสู่การสร้าง ความเข้มแข็งทางวิชาชีพครู ซึ่งสามารถจัดให้มีการบูรณาการเพื่อความเป็นวิชาชีพครูได้เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การเชื่อมโยงในหลายมิติที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตและทักษะทางสังคมของนักศึกษาวิชาชีพครู

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบน 4 มหาวิทยาลัย ซึ่งมีบริบทสังคมวัฒนธรรมลักษณะใกล้เคียงกัน ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อให้ให้นักศึกษาได้พัฒนาทักษะทางสังคมที่มีความทันสมัยต่อวิชาชีพครูในยุคใหม่ตามความเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการผลิตครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ทักษะทางสังคมที่จำเป็นต้องพัฒนาสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ทั่ววิเคราะห์ได้
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ที่ได้พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการ Mixed Methodology โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 วิเคราะห์ทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ระยะที่ 3 ศึกษาการใช้และผลการใช้รูปแบบ โดยมีกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 1 คือ อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบน จำนวน 117 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Yamane (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 40) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้มหาวิทยาลัยเป็นชั้น (Strata) ครูพี่เลี้ยง ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบโควตา ทั้งนี้ได้เลือกครูพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์การเป็นครูพี่เลี้ยงมากกว่า 2 ปีขึ้นไป ที่มีหน้าที่ดูแลนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบน 4 มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยละ 20 คน รวมจำนวน 80 คน และนักศึกษาวิชาชีพครู ชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบน 4 มหาวิทยาลัย จำนวน 376 คน จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Yamane (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 40) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้มหาวิทยาลัยเป็นชั้น (Strata) รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ทั้งหมดจำนวน 573 คน ระยะที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง (Try-out) จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 40 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ระยะที่ 3 คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา CU 3203 การจัดการเรียนรู้ จำนวน 45 คน (1 หมู่เรียน) ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้หมู่เรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

เครื่องมือที่ในระยะที่ 1 ใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ จำนวน 3 ฉบับ แยกเป็นสำหรับอาจารย์คณะครุศาสตร์ สำหรับครูพี่เลี้ยงและสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบน ระยะที่ 2 ใช้แบบประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชา CU 3203 การจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 3 ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้พัฒนาขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมตนเองเกี่ยวกับการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ความรับผิดชอบ และจิตอาสาสำหรับนักศึกษาในการประเมินก่อนเรียนและปลายภาคเรียน แบบบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ความรับผิดชอบ จิตอาสาของนักศึกษาวิชาชีพครู แบบสะท้อนและประเมินตนเองทางการเรียนรู้และทักษะทางสังคมสำหรับประเมินภายหลังทุกหน่วยการเรียนรู้ แบบประเมินเพื่อนเกี่ยวกับทักษะทางสังคม และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการเก็บข้อมูลเบื้องต้นจากแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ ในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2555 จากนั้นได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อนำมาใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2555 เพื่อนำไปทดลองใช้ (Try-out) ในภาคเรียนที่ 1/2555 และนำไปใช้จริงในภาคเรียนที่ 2/2555

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ การวิเคราะห์ค่าความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้ การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินพฤติกรรมตนเองเกี่ยวกับการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ความรับผิดชอบและจิตอาสาของนักศึกษาวิชาชีพครู รวมถึงความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน นอกจากนั้นมีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

(Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มข้อมูลที่ได้จากการสังเกตเกี่ยวกับการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ความรับผิดชอบ จิตอาสาของนักศึกษาวิชาชีพครู และจากบันทึกการสะท้อนและประเมินตนเองทางการเรียนรู้ และทักษะทางสังคม รวมถึงข้อมูลจากบันทึกการประเมินเพื่อนเกี่ยวกับทักษะทางสังคม

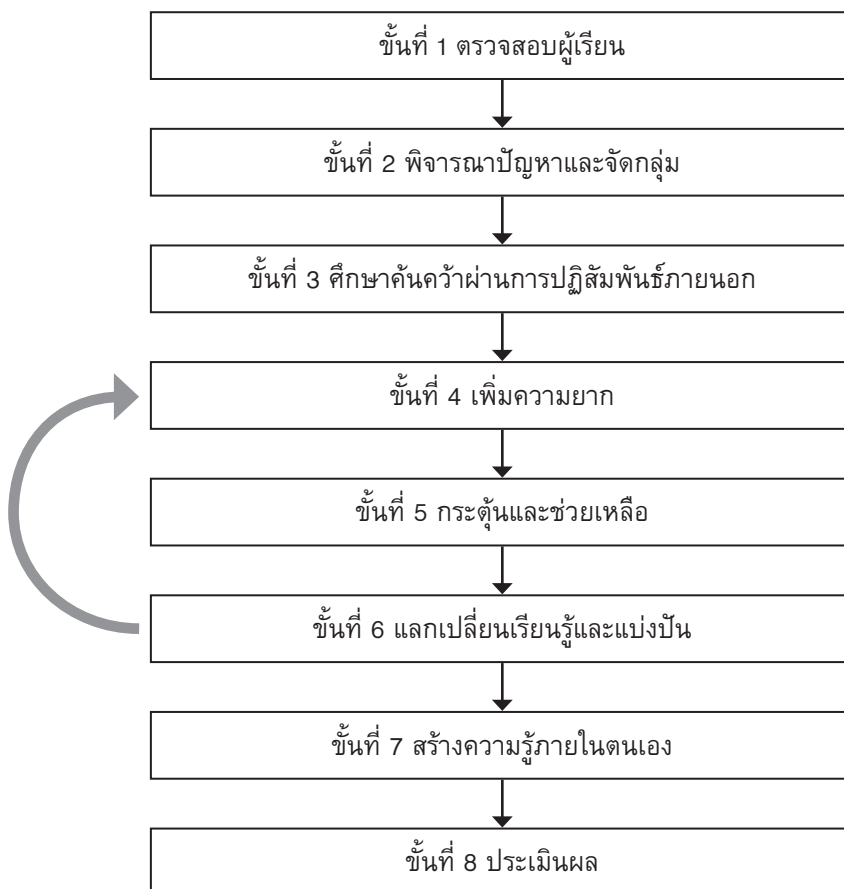

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ปรากฏผลดังนี้

1. ทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ทั้ง 3 ด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุดเลือกทักษะทางสังคมที่จำเป็นเป็นอันดับแรก คือ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ (ด้านความสามารถ) ร้อยละ 35.43 ความมีจิตอาสา (ด้านคุณธรรม) ร้อยละ 28.45 และส่วนใหญ่ต้องการให้ส่งเสริมนักศึกษาให้มีความรับผิดชอบ (ด้านคุณลักษณะ) ร้อยละ 61.02

2. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบน พบว่า สามารถจัดทำเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน และเมื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนถึงขั้นที่ 6 สามารถวนขั้นตอนกลับมาขั้นที่ 4 เพื่อเพิ่มความยากหรือความซับซ้อนของงานอีกต่อไปได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แผนผังแสดงขั้นตอนการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคม เพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่

ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนทั้ง 8 ขั้น ไปใช้ในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ในรายวิชา CU 3203 การจัดการเรียนรู้ จำนวน 5 หน่วยการเรียนรู้ โดยนำไปใช้กับนักศึกษาโปรแกรม วิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 45 คน ในภาคเรียนที่ 2/2555 โดยรูปแบบการเรียนการสอนมีจุดเด่น คือ มีการเพิ่มความยากในงานที่ทำให้นักศึกษาได้ทำงานที่ซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้ร่วมกันคิด ตัดสินใจ รับผิดชอบ ในบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนในกลุ่ม รวมถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการกระตุ้นและช่วยเหลือผู้เรียน ให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายต่อไปได้ เน้นการเรียนรู้จากบริบททางสังคมทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน และมีการประเมินที่หลากหลายทั้งพิจารณาจากชิ้นงาน การสังเกต การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ โดยมี ผู้ประเมินทั้งจากตัวนักศึกษาเอง เพื่อนนักศึกษา วิทยากร รวมถึงครูในโรงเรียน

3. ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะ ทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ที่พัฒนาขึ้น ก่อนการใช้รูปแบบการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีทักษะทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.41 ภายหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีทักษะทางสังคมทั้ง 3 ด้าน ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.84 เมื่อวิเคราะห์ผลในแต่ละขั้นตอนการเรียนการสอน พบว่า **ขั้นที่ 1 ตรวจสอบผู้เรียน** ทำให้นักศึกษา ได้ทราบความรู้เบื้องต้นของตนเองและตระหนักถึงสิ่งที่จะเรียนรู้ร่วมกัน ส่วนอาจารย์ได้ทราบข้อมูลเบื้องต้น ของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกัน ทั้งเรื่องความรู้และทักษะทางสังคมเพื่อจะนำไปสู่การจัดการกิจกรรมการเรียน การสอนที่เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา **ขั้นที่ 2 พิจารณาปัญหาและจัดกลุ่ม** เป็นขั้นที่ทำให้นักศึกษา ได้ตระหนักและทำความเข้าใจถึงประเด็นปัญหาร่วมกัน มีจัดแบ่งกลุ่มตามความสนใจหรือความสามารถ นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการซักถาม แสดงความคิดเห็นหรือตัดสินใจร่วมกัน **ขั้นที่ 3 ศึกษาค้นคว้าผ่านการ ปฏิสัมพันธ์ภายนอก** ทำให้นักศึกษาได้ร่วมกันศึกษาเรียนรู้ค้นคว้าจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ทั้งจาก ตัวบุคคลที่เป็นอาจารย์ วิทยากร สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ นอกจากนี้ทำให้เกิดบริบทของการ แบ่งปัน ได้แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกันด้วยเหตุผล ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ร่วมกันรักษาเวลา ได้ช่วยเหลือ เสียสละ ตลอดจนมีความตั้งใจร่วมกันในการทำกิจกรรม **ขั้นที่ 4 เพิ่มความยาก** เป็นขั้นที่ทำให้นักศึกษาได้เพิ่มศักยภาพและเกิดการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งในการทำกิจกรรมบางอย่างที่ค่อนข้าง ยากขึ้น นักศึกษานั้นได้เรียนรู้ที่จะมีความพยายาม ร่วมแรงร่วมใจกันในการจัดการหรือคลี่คลายประเด็นปัญหานั้น **ขั้นที่ 5 กระตุ้นและช่วยเหลือ** ทำให้นักศึกษาได้กระตือรือร้น มีความตั้งใจ สนใจ ตลอดจนมีแนวทางในการ ปฏิบัติกิจกรรม โดยเฉพาะกิจกรรมบางอย่างที่กลุ่มไม่สามารถทำได้ ซึ่งเมื่อนักศึกษาได้รับความช่วยเหลือด้วย วิธีการต่างๆ นักศึกษาก็จะจัดการหรือคลี่คลายประเด็นปัญหานั้นได้เอง **ขั้นที่ 6 แลกเปลี่ยน เรียนรู้และ แบ่งปัน** นักศึกษาจะได้เรียนรู้จากบริบทรอบตัวมากขึ้น ทั้งความรู้และแนวคิดต่างๆ จากเพื่อนกลุ่มอื่นหรือ จากอาจารย์ ได้รู้จักคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผล และได้เห็นผลจากความตั้งใจในการทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มตนเอง และกลุ่มเพื่อน **ขั้นที่ 7 สร้างความรู้ภายในตนเอง** ทำให้นักศึกษาได้นำความรู้ที่ตนเองได้เรียนรู้ร่วมกันจาก บริบทต่างๆ ทั้งหมดมาประมวลเป็นความรู้ของตนเองที่สามารถตอบคำถาม อธิบาย วิเคราะห์ สรุป เปรียบเทียบ ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ได้ **ขั้นที่ 8 ประเมินผล** นักศึกษาได้วิเคราะห์ตนเองและเพื่อน ทั้งในเรื่องความรู้ และทักษะทางสังคม อันนำไปสู่การพัฒนาตัวนักศึกษา และอาจารย์ผู้สอนสามารถใช้ในพัฒนาการสอนต่อไป

นอกจากนี้นักศึกษามีความพึงพอใจของต่อรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่โดยรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.35) โดยเฉพาะ ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ และ ด้านผลที่ผู้เรียนได้รับ (ค่าเฉลี่ย = 4.29 และ 4.41 ตามลำดับ)

สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้สามารถสรุป อภิปรายผลได้ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนบนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น รูปแบบการเรียนการสอนนี้มีขั้นตอนที่มีความแตกต่างจากขั้นตอนการเรียนการสอนทั่วไป โดยมี 8 ขั้นตอน คือ ขั้นตรวจสอบผู้เรียน ขั้นพิจารณาปัญหาและจัดกลุ่ม ขั้นศึกษาค้นคว้าผ่านการปฏิสัมพันธ์ภายนอก ขั้นเพิ่มความยาก ขั้นกระตุ้นและช่วยเหลือ ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปัน ขั้นสร้างความรู้ภายในตนเอง และขั้นประเมินผล ซึ่งสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของนักศึกษาอยู่ในระดับมากได้ รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีจุดเด่นอยู่ที่การเพิ่มความยากในงานอันเป็นการมอบหมายงานเป็นกลุ่ม โดยให้ผู้เรียนได้ต่อยอดในงานหรือทำงานที่ซับซ้อนมากขึ้นร่วมกัน โดยจะขับเคลื่อนผู้เรียนให้ไปสู่ระดับพัฒนาการตามศักยภาพที่เป็นไปได้ ตลอดจนการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการคิดตัดสินใจร่วมกัน รวมถึงได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การกระตุ้นและช่วยเหลือเพื่อให้ทำงานที่ยากขึ้นได้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแนะนำ การให้ตัวอย่าง การกระตุ้น เป็นต้น ซึ่งสามารถเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ที่สำคัญมีการเรียนรู้จากบริบททางสังคมอย่างสม่ำเสมอตามความเชื่อของ Vygotsky (1978) ที่ว่าพัฒนาการไม่สามารถที่จะแยกออกจากบริบททางสังคม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่มีบริบททางสังคมที่เป็นกลุ่ม การทำงานหรือกิจกรรมเป็นหมู่คณะให้แต่ละคนมีส่วนร่วมจึงเอื้อให้ผู้เรียนได้เสริมสร้างทักษะทางสังคม สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2549) ได้เสนอถึงยุทธวิธีที่ทำให้การพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อประสบความสำเร็จคือการใช้กระบวนการกลุ่ม และในการเสริมสร้างจิตอาสาที่เน้นการให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรมที่ช่วยเหลือสังคมอันเป็นบริบททางสังคมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการช่วยเหลือกันและกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของบรรชกร กล้าหาญ (2552) ที่ได้จัดกิจกรรมพัฒนาจิตอาสาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ซึ่งบรรลุผลเป็นอย่างดี นอกจากนั้นการจัดการเรียนการสอนมีการใช้การประเมินที่หลากหลาย มีการพิจารณาถึงพัฒนาการของผู้เรียนที่เป็นการประเมินติดตามในระหว่างที่ผู้เรียนอยู่ในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งทำให้เห็นพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ดังที่ Oldfather *et al.* (1999: 22) ได้เสนอว่าการประเมินผลนั้นขึ้นอยู่กับความก้าวหน้าและไม่ได้เป็นการประเมินจากเกณฑ์มาตรฐานเท่านั้น

2. ผลการพัฒนาทักษะทางสังคมทั้ง 3 ด้าน คือ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ความรับผิดชอบ และจิตอาสา ได้มาจากการสังเกตของอาจารย์ การประเมินเพื่อนและการประเมินพฤติกรรมตนเองเกี่ยวกับทักษะทางสังคม พบว่านักศึกษามีระดับพฤติกรรมที่สูงขึ้น โดยแต่ละด้านสามารถสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

2.1 การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การกำหนดประเด็นปัญหา ร่วมกัน การรวบรวมข้อมูล/วิเคราะห์ทางเลือกร่วมกัน และการประเมินทางเลือกร่วมกัน ซึ่งทุกองค์ประกอบโดยรวมภายหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้น โดยมีพฤติกรรมการตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณในระดับมาก คือสามารถอธิบายเหตุผลของการกำหนดประเด็นได้อย่างชัดเจน พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูลและหาข้อมูลได้ตรงจุดประสงค์ และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมในขั้นตอนการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษาได้ร่วมกันพิจารณาปัญหานั้น นักศึกษาได้มีโอกาสร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ได้ศึกษาค้นคว้าผ่านการปฏิสัมพันธ์ภายนอก อันเป็นการร่วมกันคิดตัดสินใจและรู้จักเลือกข้อมูลได้ ตลอดจนการได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้กันในกิจกรรมหรืองานที่ยากขึ้น ซึ่งเป็นงานที่เน้นการ

ใช้เหตุผล ดังที่ McWhorter, K. T. (1988: 122-124) ได้กล่าวว่าการพัฒนาการตัดสินใจนั้นควรคำนึงถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับความมีเหตุมีผล นอกจากนี้ในขั้นตอนการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนได้มีการกระตุ้นและช่วยเหลืออันเป็นรูปแบบของการ Scaffolding ที่ทำให้นักศึกษาได้คิดตัดสินใจโดยใช้คำถาม การให้ตัวอย่าง หรือแนะนำแหล่งความรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของโชชิตา ช่วยเมือง (2540) ที่ฝึกการตัดสินใจให้นักศึกษาโดยใช้เทคนิคสแคฟโฟลด์ ซึ่งพบว่าทำให้นักศึกษาสามารถตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากขึ้น

2.2 ความรับผิดชอบ มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเพียรพยายาม ความตรงต่อเวลา ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน และการมีส่วนร่วมกับสังคม ภายหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ทุกองค์ประกอบของความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้น กล่าวคือ นักศึกษามีพฤติกรรมความรับผิดชอบในระดับมาก มีความตั้งใจและเพียรพยายามในการทำงานร่วมกัน มีการเข้าเรียนและส่งงานตรงเวลา ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เน้นบริบทของกระบวนการกลุ่ม ทำให้นักศึกษาได้ร่วมกันรับผิดชอบในงาน มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน ร่วมกันทำงานด้วยตั้งใจ ซึ่งสอดคล้องกับที่กรมวิชาการ (2543: 54) เสนอว่าการเสริมสร้างและพัฒนาความรับผิดชอบผู้เรียนทำได้โดยใช้กิจกรรมกลุ่มหรือการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่นเดียวกับงานวิจัยของพรทิพย์ นิ่มแสง (2548) ที่ได้พัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมโดยใช้กระบวนการกลุ่มแก้ปัญหา ซึ่งพบว่านักศึกษามีเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมหลังเรียนสูงขึ้นและสูงขึ้นกว่าการเรียนแบบปกติ และจากการจัดกิจกรรมในขั้นตอนการเรียนการสอนที่มีการเพิ่มความยากในการทำงานหรือกิจกรรมกลุ่มนั้นทำให้ได้เรียนรู้ถึงความรับผิดชอบมากขึ้น โดยเฉพาะงานที่ต้องอาศัยความตั้งใจ ความพยายาม และความตรงต่อเวลา อย่างเช่นการทำโครงการ ซึ่งถือเป็นบริบทที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบ นอกจากนี้ในขั้นตอนของการกระตุ้นและช่วยเหลือจากอาจารย์ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น เพียรพยายาม และรับผิดชอบในการทำงานมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์ (2550) ที่ได้สร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยมีขั้นตอนการช่วยเหลือผู้เรียนซึ่งสามารถพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ในเรื่องของความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายให้กับนักเรียน

2.3 จิตอาสา มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น ความเสียสละ และความมุ่งมั่นพัฒนา ภายหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทุกองค์ประกอบของจิตอาสาของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้น โดยมีพฤติกรรมจิตอาสาในระดับมาก นักศึกษามีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นมากขึ้น มีการช่วยเหลืออาจารย์ด้วยความสมัครใจ มีความเสียสละในการทำงานกลุ่ม ทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ โดยเฉพาะการเสียสละเวลาของตนเอง รวมถึงมีความมุ่งมั่นพัฒนาในการตระหนักและใส่ใจถึงปัญหาในการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ตนเองได้รับ และมีความต้องการในการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น ทั้งนี้เนื่องมาจากบริบทของการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้ร่วมกันทำงานหรือกิจกรรมกับเพื่อน อาจารย์ รวมถึงครูและนักเรียนในโรงเรียนที่ได้ร่วมช่วยเหลือแบ่งปันกัน และจากขั้นตอนการเรียนการสอนในการเพิ่มความยากที่ให้นักศึกษาได้นำหลักการมาประยุกต์ใช้จริงในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโครงการนักศึกษาครูจิตอาสาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ อันเป็นกิจกรรมที่ได้ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือและเสียสละ อันสอดคล้องกับจิราภรณ์ ศิริทวี (2550) ที่เสนอว่าการพัฒนาจิตอาสาให้ผู้เรียนนั้นผู้สอนจะต้องกระตุ้นด้วยการจัดกิจกรรม นอกจากนี้ในขั้นตอนการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนได้กระตุ้นและช่วยเหลือในการทำกิจกรรมกลุ่มของนักศึกษานั้นถือเป็นการสนับสนุนทางสังคมที่ทำให้เกิดจิตอาสาได้ ดังงานวิจัยของปรีประภา สาริบุตร (2553) ที่ใช้กิจกรรมกลุ่มและการชี้แนะอันส่งผลให้นักเรียนมีจิตสำนึกสาธารณะ และในขั้นตอนการเรียนการสอนที่ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันนั้นช่วยให้นักศึกษาได้นำความรู้ที่ตนเองร่วมกันค้นคว้ามาแบ่งปันความรู้ให้กับผู้อื่น มีความเต็มใจในการอธิบายและเสนอตัวในการร่วมกิจกรรมของเพื่อน

ทั้งนี้สิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคมทั้ง 3 ประการนั้น อาจมาจากการที่นักศึกษาได้พิจารณาตนเองจากการสะท้อนและประเมินทางการเรียนรู้และทักษะทางสังคมภายหลังทุกหน่วยการเรียนรู้ทำให้เกิดความตระหนักในการปรับปรุงตนเองในการเรียนหน่วยการเรียนรู้ต่อไป

ส่วนความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ผู้สอนให้คำแนะนำช่วยเหลือนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เนื่องมาจากขั้นตอนการเรียนการสอนที่เน้นการกระตุ้นและช่วยเหลือผู้เรียนในทุกหน่วยการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาสามารถคลี่คลายประเด็นปัญหาและสามารถดำเนินกิจกรรมต่อไปได้ด้วยความมั่นใจ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนได้ใช้วิธีหลากหลายในการช่วยเหลือ ดังเช่นการบอกช่องทางและช่วงเวลาที่เขาพบปรึกษา หรือการแนะนำให้ศึกษาการทำแผนการจัดการเรียนรู้จากครูในโรงเรียน ส่วน ด้านผลที่ผู้เรียนได้รับ มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจโดยรวมในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้เรียนในวิชานี้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคต ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ในรายวิชานี้ได้บูรณาการเนื้อหาทางการสอนและส่งเสริมให้มีการฝึกปฏิบัติจริงและได้มีประสบการณ์ตรงที่เอื้อต่อวิชาชีพครู

จากการอภิปรายผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมที่มี 8 ขั้นตอนการเรียนการสอนนั้น ได้เสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ คือ การตัดสินใจร่วมกันอย่างมีวิจารณญาณ ความรับผิดชอบ และจิตอาสา รวมถึงสร้างความพึงพอใจในการเรียนการสอน อันนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครูได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ควรนำไปประยุกต์ตามความเหมาะสมโดยพิจารณาบริบทสิ่งแวดล้อม และความสามารถ/ความสนใจของตัวนักศึกษา ซึ่งสามารถปรับกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นได้
2. เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนนี้ควรมีความยืดหยุ่น เนื่องจากการใช้บริบททั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ซึ่งอาจกระทบกับรายวิชาอื่น ดังนั้นการจัดการเกี่ยวกับเวลาควรมีการวางแผนล่วงหน้า
3. ผู้ที่นำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปใช้ควรทำความเข้าใจให้ชัดเจน และปฏิบัติตามบทบาทที่พึงมี โดยเฉพาะผู้สอนควรเลี่ยงการควบคุม กำกับชั้นเรียน แต่ปรับบทบาทของตนเองให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือ และสร้างบรรยากาศที่ดีเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้
4. การนำไปใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องควรตระหนักและให้การสนับสนุน เช่น การออกนอกสถานที่ ห้องเรียนที่มีอุปกรณ์ครบวงจร
5. การมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ซึ่งถือเป็นการสร้างบริบททางสังคมที่สำคัญของผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนควรมีการสร้างเครือข่าย สร้างความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลจากการนำรูปแบบการเรียนการสอนแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับวิชาชีพครูยุคใหม่ไปใช้ในรายวิชาครูบังคับและครูเลือก รวมถึงรายวิชาเอกที่จัดให้นักศึกษาวิชาชีพครู
2. ควรมีการศึกษาผลจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์เชิงสังคมเพื่อเสริมสร้างตัวแปรอื่น เช่น การคิดขั้นสูง

เอกสารอ้างอิง

- กมล แสงทองศรีกมล. (2550). เลี้ยงลูกให้เก่ง ดี มีมนุษยสัมพันธ์ ด้วย S.Q. นิตยสารแม่และเด็ก, 31(428), 96-97.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การวิจัยและพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2544). คู่มือดูแลสุขภาพจิตเด็กวัยเรียนสำหรับครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- จันทร์หา ดันดิพงษ์นุรักษ์ และชยพร กระต่ายทอง. (2554). การขับเคลื่อนการศึกษาไทยสู่ประชาคม “อาเซียน”. สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2555, จาก <http://www.supbr4.com/download54/ASEAN002.ppt>
- จิราภรณ์ ศิริทวี. (2550). งานวิจัย เรื่อง จิตอาสาพัฒนาความเป็นมนุษย์. (เอกสารอัดสำเนา).
- เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม และคณะ. (2553). บทสรุปผู้บริหาร รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- โซษิตา ช่วยเมือง. (2540). การใช้เทคนิคสแฟโฟลด์ในการฝึกทักษะการตัดสินใจ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตศิลปศาสตร (ภาษาศาสตรประยุกต์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- บรรชร กล้าหาญ. (2552). งานวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมพัฒนาจิตอาสาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประโยชน์ อุดมเดช. (2555). คู่มืออาชีพรับมือการสู่ประชาคมอาเซียน. สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2555, จาก <http://77.nationchannel.com/video/198021/>
- ปรีประภา สาริบุตร. (2553). งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะให้มีจิตอาสาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 3 (ยมราชสามัคคี) จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กิจกรรมกลุ่มและการชี้แนะ. นครราชสีมา: โรงเรียนเทศบาล 3 (ยมราชสามัคคี).
- พรทิพย์ นิมแสง. (2548). การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมโดยใช้กระบวนการกลุ่มแก้ปัญหาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- พรสันต์ เลิศวิทยาวิวัฒน์. (2550). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยอันพึงประสงค์ของนักเรียนอาชีวศึกษา เอกชน. ปรินญาตฐะบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ. (2549). รายงานวิจัยโครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) และสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).
- Bated, A. W., & Poole, G. (2003). *Effective Teaching in Higher Education: Foundations for Success*. San Francisco, Calif.: Jossey-Bass.
- Beck, C., & Kosnik, C. (2006). *Innovations in Teacher Education: A Social Constructivist Approach*. New York: State University of New York Press.
- McWhorter, K. T. (1988). *Study and Thinking Skills in College*. Glenview, IL: Scott, Foresman and Company.
- Oldfather, P., Wesr, J., White, J., & Wilmarth, J. (1999). *Learning Through Children's Eyes: Social Constructivism and the Desire to Learn*. Washington: American Psychological Association.
- Vygotsky, Lev Semyonovich. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press. Retrieved May 10, 2011, from <http://generative.edb.utexas.edu/classes/knl2008sum2/eweekly/vygotsky1978.pdf>
- Williams, M., & Burden, R. (1997). *Psychology for Language Teachers: A Social Constructivist Approach*. Cambridge: Cambridge University Press.